במזיד לא הורצה בד"א ביחיד אבל בציבור בין בשוגג בין במזיד הורצה (א)ובעובדי כוכבים בין בשוגג ובין במזיד לא הורצה אמרוה רבנן קמיה דרב פפא כמאן דלא כרבי יוסי דאי רבי יוסי האמר בכולן אני רואה להחמיר אמר להו רב פפא אפי' תימא רבי יוסי שאני התם דאמר קרא ¹להם ולא לעובדי כוכבים אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן לרב פפא אלא מעתה ²אשר הם מקדישים ה"נ הם ולא עובדי כוכבים אלא אמר רב אשי אמר קרא ¹לרצון להם ועובדי כוכבים לאו בני הרצאה נינהו: **מתני'** א] דברים שאין חייבים עליהם משום פיגול אחייבין עליהן משום נותר ומשום טמא חוץ מן הדם ב] ר' שמעון מחייב בבדבר שדרכו לאכול גאבל העצים והלבונה והקטורת אין חייבין עליו ג] משום טומאה: **גמ'** ת"ר דיכול לא יהו חייבין משום טומאה אלא על דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח ודין הוא ומה פיגול שהוא בקביעה ובידיעה אחת ולא הותר מכללו אין חייבין עליו אלא על דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח טומאה שהיא בעולה ויורד ובשתי ידיעות והותרה מכללה אינו דין שאינו חייב אלא על דבר שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח ת"ל ²אשר ד] הם מקדישים לי יכול מיד ת"ל ³יקרב ה] אמר ר"א וכי יש נוגע שהוא חייב אלא מה ת"ל יקרב בהוכשר [בשר] ו] ליקרב הכתוב מדבר הא כיצד יש לו מתירין משיקרבו מתירין אין לו מתירין משיקדש בכלי אשכחן טומאה נותר מנלן אתי חילול חילול מטומאה ולילף עון עון מפיגול מסתברא מטומאה הוי ליה למילף שכן גז"ל סימן אדרבה מפיגול הוה ליה למילף שכן נותר ז] ציץ טהור בזמן קרב והני נפישן אלא מדתני לוי דתני לוי מנין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר ת"ל ²ולא ח] יחללו את (קדשי בני ישראל)

במזיד לא הורצה. קנסא דרבנן הוא ולא שיביא אחר דא"כ נמצאו ב"ד מתנין לעקור דבר מן התורה ולהביא חולין לעזרה אלא לא הורצה להתיר בשר באכילה ז] אבל בעלים נתכפרו והכי אמר לה שמואל ו] במס' יבמות (דף צ.): [**כמאן**]. הא דקתני דעובדי כוכבים לא הורצה דלא כר' יוסי: **אלא מעתה אשר הם מקדישים לי.** דכתיב גבי וינזרו: **הכי נמי הם ולא עובדי כוכבים.** ותימא דקדשי עובדי כוכבים אין חייבין עליהם משום טומאה לר' יוסי והא קאמר (א) בכולן אני רואה להחמיר: **לרצון להם.** גבי ציץ כתיב: **לאו בני הרצאה.** להקב"ה הם שאינו מתרצה להם: **מתני' דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול.** כגון הקומץ והקטרת וכל השנויים במשנתינו (מג:): **חייבין עליהן משום טומאה.** כרת האוכלן בטומאת הגוף ועל שנגמס חטאת כדיליף בגמרא: **חוץ מן הדם.** דאימעיט בהדיא כדאמר בגמ': ה"ג **גומי ר"ש כדבר שדרכו לאכול חייב.** וכך שמעתי מבית מדרשו של רבינו יעקב ול"נ יא] שכך פירש ר' משולם בר קלונימוס גאון ד] בשעת מיתתו גומי ר"ש כמו אמר (ב) ר"ש ובספרים היה כתוב הדם ועמו יב]: **כדבר שדרכו לאכול.** שדרך בני אדם לאכול ואף על פי שזה מן הנקטריס כגון קומץ ומנחת כהנים ודומין לה: **אבל לבונה ועצים וקטרת אין חייבין עליהם משום טומאה.** ורבנן פליגי עלה כדמרבינן להו מכל יג] הבשר יתירא לרבות עצים ולבונה: **גמ'** ומה פיגול. האוכל פיגול בשוגג: **שהוא בקבוע** יד]. חטאתו קבוע לעני כלעשיר כשבה או שעירה: **ובידיעה אחת.** שאינו צריך ידיעה בתחלה טו] שאכל בשוגג וידע שאכל: **ולא הותר מכללו.** אצל ציבור: **שהיא בעולה ויורד.** לעשיר בהמה ובדלות שתי תורים ובדלי דלות עשירית האיפה גבי שמיעת קול בויקרא (פ' ה): **ובשתי ידיעות.** נטמא וידע שנטמא ונעלמה ממנו טומאה ואכל את הקודש ולא ידע ומשאכל ידע אבל שיש טז] בה ידיעה בסוף ואין בה ידיעה בתחלה שלפני אכילתו לא ידע מעולם בטומאה זו פטור והכי גמרי' לה בשבועות (דף ד.): **והותרה מכללה.** טומאת הגוף הותרה אצל ציבור בפסח דתנן (פסחים דף עו:) הפסח שבא בטומאה נאכל בטומאה: **ת"ל אשר הם מקדישים.** ריבה כל המוקדשים וגבי וינזרו כתיב: **יכול מיד.** משהוקדשו מתחייב עליו מיד אם אכלו בטומאה: **ת"ל אשר יקרב.** מכל זרעכם. ר"א מפרש לה ואזיל: **וכי יש נוגע חייב.** והלא אינו חייב אלא אם כן אכל כדכתיב יז] (ויקרא כב) איש איש מזרע אהרן וגו': **כהוכשר ליקרב.** ואקדשים קאי והכי קאמר אשר יקריב קדשים ואח"כ יאכלם וטומאה עליו כדמפרש אכילה בקרא דבתריה: **יש לו מתירין.** כגון אימורים ובשר שהדם מתירן ושירי מנחות שהקומץ מתירן משיקרבו מתיריו ושאין לו מתירין כגון מנחת כהנים וכהן משיח ונסכים משיקדשו בכלי שהוא המכשירן לאכילה האמורה כאן: **נותר מנלן.** דמחייב (כהן) עליו אף על דבר שאין לו מתירין כדקתני מתני' דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול חייבין עליהן משום נותר: **שכן גז"ל סימן.** נותר יח] וטומאה פסול הגוף ופיגול פסול מחשבה יט]. נותר וטומאה אין זריקת הדם מביאתן לידי פסולן ופיגול זריקת הדם קובעתו בפסול כ]. נותר וטמא נאמר בהן חילול: **שכן נותר ציץ טהור בזמן קרב והני נפישן.** נותר ופיגול לא הותרו מכללן כטומאה. ואין הציץ מרצה עלייהו כטומאה ואע"ג דבטומאת הגוף קאמינא כא] שאין הציץ מרצה עליה (ה) שם טומאה מיתת נבלת בלין. טהור, שניהן טהורין. ושניהן נפסלין בזמן זה בנותר חוץ לזמן וזה במחשבת זמן ושניהן פסולין בקרב לאפוקי טומאת הגוף שפסולין במקריב: **מנין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר.** האי קרא דוינזרו: **ולא יחללו.** דכתיב גבי טומאה:

בשני

קשה מהא דילפינן בפרק כב] בתרא דמעילה (דף יח:) מעט מעט מתרומה לענין פגם ונהנה כג] במעילה במחובר לקרקע ומחובר הייתי קדושת דמים ולא גמרי מתרומה וי"ל דהכא דוקא הוא דבעינן דומיא דתרומה משום דכתיב נה' לרבויי דלא כד] גמרינן אלא דומיא דתרומה דקדושת הגוף עוד יש לומר לרבנן אפי' בדק הבית גמרינן מתרומה למעט עובדי כוכבים בד"א כה] ר' יוסי קאמר ליה ולא גמר בדק הבית מתרומה וכן נראה מדמייתי הש"ס ר' יוסי אומר בכולן אני רואה להחמיר וכו' ומפרש מ"ט דומיא דתרומה דקדושת הגוף וה"ק שכל קדשי עובדי כוכבים אני רואה להחמיר משום פיגול נותר וטמא אבל מאי דאמריתו אין מועלין הני מילי בקדשי המזבח דגמרינן מתרומה (ואהני כו] לינא) דלא גמרינן מתרומה אלא מידי דדמיא לה אבל בדק הבית דלא דמי לה מועלין כך פירש רבינו והקשה לו בנו ה"ר אלחנן דבפ"ק דערכין (דף ה:) אמר אביי כז] וערכו נגנו ופריך א"כ לא ימעלו בו אלמה תניא אבל קדשי בדק הבית מועלין וליטעי ההיא ר' יוסי אבל לרבנן אין מועלין וי"ל דשפיר משני התם וכ"ז הגיה רבינו: **אבל העצים והלבונה והקטרת אין בהם משום טומאה.** ואם כח] תאמר מאי איריא משום דאין נאכלין תיפוק ליה דאין איסור טומאה חל עליהם דהא יש בהן מעילה ורבי שמעון היא דאמר (כריתות כג:) אין פיגול בעולין ואין נותר בעולין לפי שאין איסור חל על איסור ועוד חטאות הפנימיות אמאי צריך למעוטינהו מפיגול לר' שמעון ואמאי חייבין עליהם משום נותר וטמא והא אית בהו מעילה ואין איסור חל על איסור ומיהו בזה יש לומר דמשכחת לה לאחר שניתך הבשר ועדיין ראויה לאכילה דתנן במעילה (דף ט.) דמועלין בהן עד שיתוך הבשר כט] ומ"מ קשה מפיגול שהרי פקע פיגולו מכי משלה בו האור ל] אבל מעלים לא] קשה דיש בהן מעילה לעולם וי"ל דתנא דר' שמעון דהכא סבר ליה כההוא תנא דרבי שמעון דאמר התם יש פיגול בעולין ויש נותר בעולין ועוד י"ל דמשכחת לה בבת אחת כגון שהביא שתי שערות אחר כך לב] כדאשכחן ביבמות פרק ד' אחין (דף לג.) וקשה קצת הא דאמר פ' דם שחיטה (כריתות כג:) למאן דאמר אין איסור חל על איסור כל חלב מאי עביד ליה ומוקי לה בוולדי קדשים לוקמי כהביא שתי שערות אחר כך דהוה ליה בת אחת ומיהו בלאו הכי שפיר קמשני וזה אין להקשות למ"ד אין איסור חל על איסור בקדשים * ל"ל קרא בדם למעוטי מנותר וטמא דהא איצטריך להביא שתי שערות אחר כך דהוי כבת אחת כדפרישנא ומיהו למאי דבעי למימרא בפ' ד' אחין (יבמות לג.) דר' שמעון אפי' בת אחת לית ליה קשה: **תלמוד** לומר אשר הם מקדישים לי. גבי טמא כתיב ומרבי הכא מיניה כל דבר והא דמייתי ליה בברייתא דלעיל גבי פיגול היינו לג] דשייך טומאה בעופות ומנחות והדר אתי נותר חילול חילול מטומאה ופיגול עון עון מנותר ולאחר שריבה הכתוב כל דבר מטומאה חזר וממעט בפיגול מכלל ופרט וכלל: **יש** לו מתירין משיקרבו מתירין. מכל טהור יאכל בשר דרשינן ליה בהקומץ רבה (מנחות כה:) * ובסמוך לד]: **שכן** נג"ל. פירש"י למ"ד לה] היינו חילול חילול וקשה על זה כתר הכי דפריך אדרבה מפיגול נילף שכן הותר וכו' אמאי לא אמר גם כן שכן עון מעון ופר"ת למ"ד דגז"ל היינו כולו פיגול שייך בכל הקרבן אבל נותר וטומאה שייכי בחתיכה אחת:

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה ח:
נה ב מיי' שם הלכה כד:

תורה אור השלם

1. וְהָיָה עַל מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְהוָה: שמות כח, לח
2. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי אֲשֶׁר הֵם מַקְדִּשִׁים לִי אֲנִי יְהוָה: ויקרא כב, ב
3. אֱמֹר אֲלֵהֶם לְדֹרֹתֵיכֶם כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב מִכָּל זַרְעֲכֶם אֶל הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִלְּפָנַי אֲנִי יְהוָה: ויקרא כב, ג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אבל וכו' ל"ל קרא בדם למעוטי מנותר וטמא וכו'. ק"ל הא תוספות כתבו כמה פעמים דדם שבפנים אינו עובר עליו עיין חולין דף קט ע"א א"כ צריך קרא לגופו הדם דפקע איסור דם דמכל מקום אינו חייב משום נותר וטמא: ד"ה יש לו מתירין וכו' ובסמוך דף מו ע"ב ד"ה אחת פירשתי בל"ל:

מוסף רש"י

שייך לעמוד קודם

ולא עכו"ם, אף חילול האמור כאן ישראל ולא עכו"ם: **דאיתקש תמורה למעשר בהמה.** כדאמרינן (תמורה יג.) והלא מעשר בהמה בכלל הקדשים וכו' למה יצא להקיש אליו ולומר לך מה מעשר קרבן יחיד ועושה תמורה אף כל קרבן יחיד (עושה) [ועושה] תמורה, לאפוקי קרבנות צבור: **ובמעשר דגן כתיב בני ישראל.** כי את מעשר בני ישראל, דמשמע בני ישראל ולא עכו"ם. וכי היכי דאמרינן גבי מעשר בהמה ישראל ולא עכו"ם, הכי נמי נימא גבי תמורת בהמה, שהרי הוקשו כאן זה לזה, ומהכא נפקא דקדשי עכו"ם אין עושין תמורה (תמורה ג.): **וכי דבר הלמד בהיקש** חוזר ומלמד בהיקש. הא קי"ל (לקמן מט:) שאין למדין בקדשים למד מן הלמד (מכות יט.) **חולין** הוא. ולמידין אותו (תמורה כא:) ובחולין למדין למד מן הלמד (מכות שם): **אזרח.** וזו ישראל, ולא העכו"ם מביא נסכים כלל: **יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים.** אפילו משל צבור: ת"ל ככה. דככה עיכובא הוא, דהלוי טעונין נסכים ומשל צבור, כלומר הכתוב בנסכים ואין מביא עליהן. אבל לנסכים דלא גרסי עליהן משמע הכי אזרח כגון ישראל מביא נסכים אפילו בפני עצמן ואין העכו"ם מביא נסכים בפני עצמן. יכול לא תהא עולתו טעונה נסכים ת"ל ככה, והוי עיכובא, דהלכי קרבנו טעון נסכים אפילו משלו. ומקבלים מיניה דמי נסכים (תמורה ג.): **דם שנטמא וזרקו בשוגג.** קסבר אין קרבנות מקבלין טומאה (מנחות כה:): **הורצה.** קרבן לבעלים, דמרצה ציץ (פסחים טז:), ומותר בשר באכילה (גיטין נד:):

ע"כ מעמוד קודם **במזיד לא הורצה.** להיות בשר קרבן נאכל לכהנים, דקנסא הוא, אבל בעלים נתכפרו, כדאמרינן ביבמות בהאשה רבה (צ.) דכיון דמדאורייתא מרצי נמי אמזיד לא מצו רבנן למימר ליה זיל אייתי חולין לעזרה (פסחים טז: ובעירו' יומא ז.): **ובעובדי כוכבים.** עכו"ם שעלה קרבנו ונטמא הדם (מנחות כב.): **לא הורצה.** דכתיב (שמות כח) והיה על מצחו תמיד לרצון להם, ולא לעובדי כוכבים (מנחות כב:): **דברים שאין חייבין עליהן** [illegible]

מסורת הש"ס

א) לעיל טז: מנחות כה., ב) שבועות ו., ג) מעילה י: ע"ש [ו]תו"כ צו פט"ו ה"ד, ד) [וכ"ה תוס' במנחות קט: ד"ה בתחלה ע"ש], ה) פסחים פ:, ו) לעיל מג:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"נ הם ולא עובדי כוכבים וכו' והא קאמר. נ"ב ע"ל ר"פ כל הזבחים דף טו ע"ב דגמ' מייתי להדיא ואיפך אחר יעו"ש בתוס' ד"ה אלא למעוטי וכו': (ב) ד"ה ה"ג גומי ר"ש וכו' כמו אמר ר"ש. נ"ב וכ"כ בחולין דף ט ע"ב להדיא:

שינויי נוסחאות

א] אף דברים כצ"ל (שיט"מ): ב] בכ"י יק' וד' א' גומי ר"ש. וכ"ה בפיסקא לקמן, ע' רש"י ובליקוטים. ובכ"י וטומ. וער' לוה יב: ג] עליהן (שיט"מ): ד] במעילה י' ע"ב מייתי קרא מתרומת, וער' טוסק: ה] בכ"י טוסף בבשר יקרב. ובכ"י בראוי ליקרב: ו] תיבת בשר ליתא בכי"ל ובכרס"י ובס"מ. וער' דק"ס: ז] צ"ל הוחר [illegible] ח] ער' בחלופי גרסאות. צ"ל ולא יחללו את שם קדשי אשר הם מקדישים לי וכיון קרא דוינזרו מקדשי בני ישראל. ועיין בתוס' סוף הנפסלין דף פג. ד"ה חילול וכו' [illegible]. ועע"ש בחלופי גרסאות: ט] באכילה קאמר (שיט"מ): י] צ"ל ר' יוסי ב"ח (צ"ק): יא] ול"נ: אולי הוא ר"ת ולי נאמר (רש"ש). [illegible]

ליקוטים

[illegible]

שיטה מקובצת [illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones